

# Plattformarbeid i de nordiske modellene – før og etter korona

---

**Fafo-seminar**

**23. juni 2020**

**Sigurd Oppegaard (Fafo)**



# Plattformarbeid i Norden

---



- Framveksten, arbeidsvilkår, responser
- Arbeid som utføres via digitale plattformer
- Marginalt fenomen i Norden, men etablert i noen bransjer
- Rekrutterer allerede marginaliserte

# Kort gjennomgang av rapporten

---

1. Introduksjon: avgrensning og begrepsavklaring
2. Spørsmål og problemstillinger plattformarbeid har reist i Norden
3. Casestudie: Uber i Norden
4. Casestudie: Høyt kvalifiserte plattformarbeidere, oversettere
5. Casestudie: Tariffavtaler i plattformøkonomien: Hilfr (DK) og Foodora (N)
6. Partenes respons på plattformarbeid
7. Konklusjon og mulige veier mot regulering

# Plattformarbeideres arbeidsvilkår

---

- Formell arbeidsorganisering
  - Arbeidskraft: primært selvstendig næringsdrivende
  - Tildeles oppdrag, provisjonsbetaling
- Teknologisk arbeidsorganisering
  - Plattformbasert kontroll/algorithmisk styring
  - Vurderingssystemer, dynamiske priser, algorithmisk oppdragstildeling
- Lav og usikker inntekt, lange og uforutsigbare dager

# Framvekst betinget av bransjer

---

- Plattformer har funnet fotfeste i enkelte bransjer
  - Transport, budtjenester, renhold, matlevering og kreativ tjenesteyting
- Den nordiske modellens «randsoner»
  - Lav organisasjonsgrad
  - Lav tariffavtaledekning
  - Normalisering av midlertidighet og selvansettelse
  - Lav/provisjonsbasert lønn
  - Relativt lave formelle kompetansekrav

# De nordiske landenes respons

---

- «Vente å se»-tilgang
  - Mange utvalg og utredninger
  - Ingen overordna strategier
  - Ingen rettsaker
  - Ingen ny lovgivning

# To narrativer om plattformarbeid og de nordiske arbeidslivsmoellene

---

- Temmingsnarrativet
  - Marginalt fenomen, lite vekst
  - Ansatte plattformarbeidere
  - Tariffavtaler
- Erosjonsnarrativet
  - Ulike konkurransevilkår
  - Falsk selvansettelse
  - Lange dager, lav inntekt
  - Vanskelig å regulere for partene alene

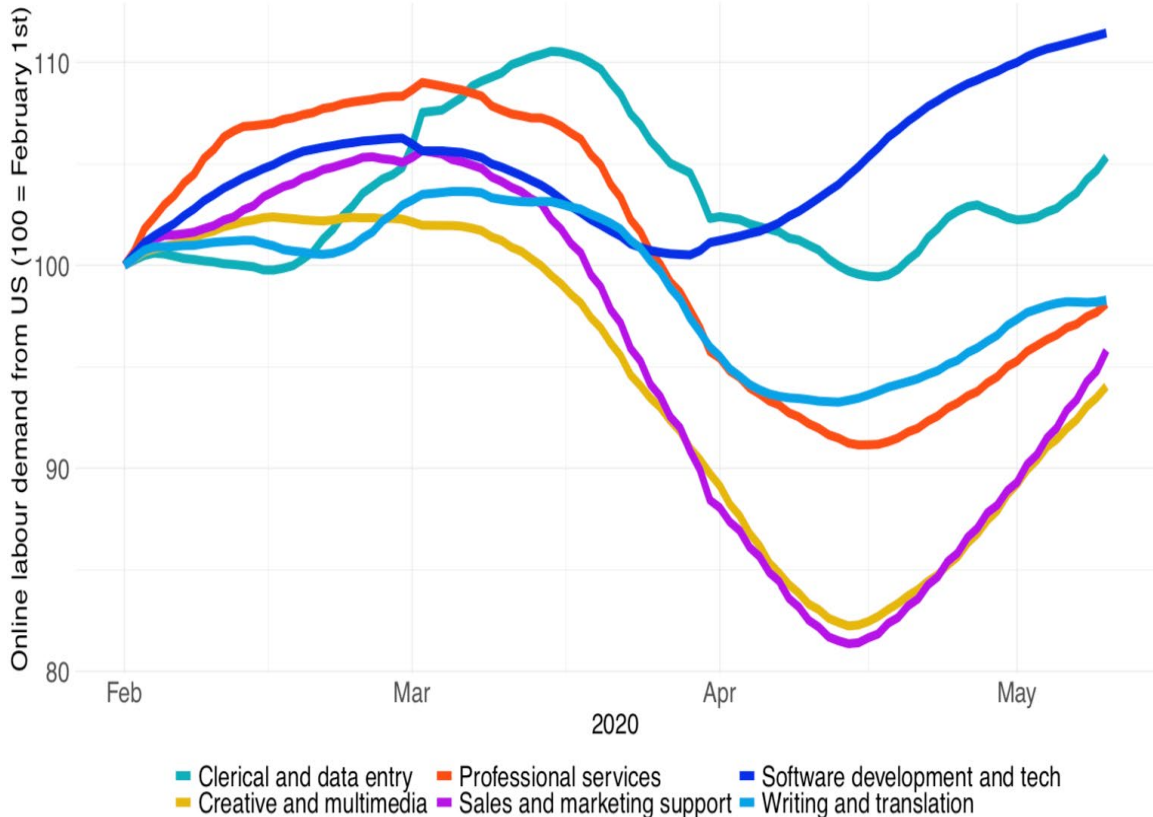
# Plattformarbeid og pandemien (I)

---

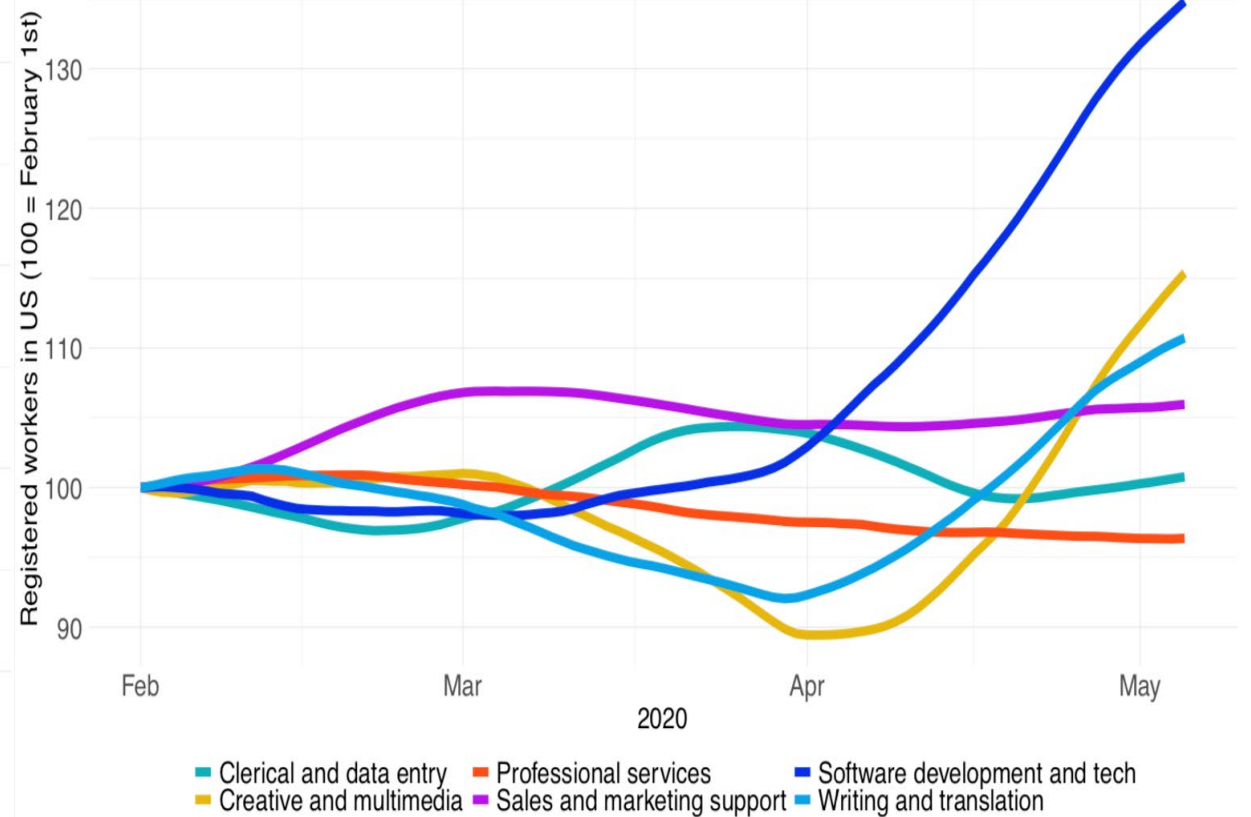
- Risiko, usikkerhet og utsatt: alltid vært der
- Direkte effekter: Begge veier
  - Både og økt etterspørsel
  - Ikke-stedbundet plattform i USA:
    - IT-arbeid: økt etterspørsel og tilbud



# Plattformarbeid og pandemien (II)



Source: Online Labour Index - ilabour.oii.ox.ac.uk



Source: Online Labour Index - ilabour.oii.ox.ac.uk

# Plattformarbeid og pandemien (III)

---

- Tiltak rettet mot selvstendig næringsdrivende og frilansere
  - Danmark: Selvst. innlemmet i ledighetstrygdsystemet i 2018. Nå: Utvidet tilgang, 75 prosent av inntektstap
  - Finland: Tilgang på ledighetstrygd (uten å måtte avvikle firmaet)
  - Norge: Opp til 80 prosent av siste ett/tre års inntekt
  - Sverige: Innlemmet i sykelønnsystemet

# Plattformarbeid og pandemien (IV)

---

- Plattformarbeid vokste fram etter 2008-krisa
- Etterdønninger: Ny økonomisk krise?
  - Økt arbeidsledighet?
  - Plattformarbeid relativt mer attraktivt?
  - Ny vår for plattformarbeid i Norden?

# Oppsummering

---

- Marginalt fenomen, men etablert i modellenes «randsoner»
  - Tendenser til både «temming» og «erosjon»
- Plattformarbeidere jobber lange dager, lav og usikker inntekt
  - Rekrutteres fra allerede marginaliserte segmenter av arbeidsstyrken
- Mange utvalg, ingen rettsaker eller ny lovgivning

